

OCLUSIVES

Les consonants oclusives tallen el pas de l'aire i es pronuncien fent una explosió. Són les següents:

sonores	b	bell, bena	dia, dona	gos, gol
sordes	p	pell, pena	tia, tona	cos, col

Quan són a final de síl·laba o a final de paraula el so de les sonores es confon amb el de les sordes: fixa't que sonen igual les lletres finals de les paraules **xop** i **adob**, **net** i **fred**, **tràgic** i **càstig**, i que la **b** de **dissabte** es pronuncia com la **p** del mot **apte**.

	NORMA	EXEMPLES	OBSERVACIONS	EXCEPCIONS	
					A final de mot
a final de mot, solen ser mudes	al començament o a l'interior de mot s'escriuen amb p/b, t/d o r/g; els mots que tenen els grups:	després de vocal àtona o després de consonant s'escriu la mateixa consonant que en els derivats			
		p, b t, d c, g	-gn- -gd- ad- -pt- cap- sub- ob- ab-	p	drap, tap, tip, xarop, equip
t	avet, astut, got, barat, minut			pot (poder), cri (cridar), abat (abadia), cantat (cantada)...	-etud , -itud = quietud, altitud, fred, fluid, sud
c	bonic, cuc, flac, opac, poc			groc (grogà), amic (amiga), cec (cega), antic (antiga)	mag, reg, pedagog, zig-zag
p	esquerp - esquerpa, llamp - llampegar				
b	àrab - Aràbia, destorb - destorbar				
t	estrèpit - estrepitós, cobert - coberta				
d	àcid-àcida, verd-verda				
c	antipàtic-antipàtica, refresc-refrescar	vinc-vingui, entenc-entengui...	ànec, càrrec, espàrrec, fàstic, feréstec, mànec, préssec, tònec		
g	amarg - amarga, bídleg - bídloga				
		abdomen, absurd, abstenció...	apte		
		obstacle, obtenir	optar, opció, òptic		
		subjecte, subvenció, submergir...	cabdal, cabdell, cabdill		
		captaire, capbussar, capçalera...	dissabte, dubte, sobre		
		captar, escriptor, acceptar...	atles, atleta, atmosfera		
		adjectiu, admirar, adverbí...	anècdota		
		amígdala, maragda...	tècnic, aràcnid		
		cognom, digne, maligne...			
			després de m : camp, llamp, omb, tomb...		
			després de n o t : lent, profund, malalt...		
			després de n : franc, estanc, fang, sang...		

1 Llegeix atentament aquestes paraules i classifica-les en els requadres de més avall segons si pronuncies o no la lletra remarcada:

un príncep **p** malalt, pa amb **b** tomàquet, molt amagat, un pobre vagabund**d**, un biòleg calb, el fred nadalenc, doncs jo sí, un líquid fresc, un tom**b** per plaça, un préssec del temps, dimarts vinent, un revolt sobtat, un camp ple de fang, canviarem el rum**b**, ferit per un llamp, l'ajudant és un badoc, doncs no m'agrada, el tap del tub d'aspirines, sovint arriben tard**d**, un pròleg divertit, un barranc profund

la pronuncio	no la pronuncio	dubto si la pronuncio o no

2 Reescriu aquestes paraules i escriu-hi al costat el femení corresponent:

boni ◆	..... bonic - bonica.....	típi ◆	.....
fre ◆	.....	ce ◆	.....
màgi ◆	.....	amar ◆	.....
ami ◆	.....	sor ◆	.....
estúpi ◆	.....	rabiü ◆	.....
lògi ◆	.....	galle ◆	.....
punxegu ◆	.....	anti ◆	.....
sala ◆	.....	tími ◆	.....
nebo ◆	.....	gre ◆	.....
exper ◆	.....	sue ◆	.....
gro ◆	.....	covar ◆	.....

3 Reescriu aquestes paraules completant-les amb **-tud** o **-tut**:

acti ◆	.....	alti ◆	.....
ampli ◆	.....	apti ◆	.....
exacti ◆	.....	esta ◆	.....
grati ◆	.....	insti ◆	.....
inquie ◆	.....	lenti ◆	.....
joven ◆	.....	longi ◆	.....
magni ◆	.....	multi ◆	.....
quie ◆	.....	substi ◆	.....
vir ◆	.....	solli ◆	.....

4 Reescriu aquestes paraules completant-les amb les lletres que encapçalen cada columna:

	AP - AB	OP - OB
◆ domen	.....	◆ jecte
diss ◆ te	.....	◆ timista
◆ te	.....	de s ◆ te
◆ surd	.....	ad ◆ tar
ad ◆ tar	.....	◆ tenir
◆ solut	.....	◆ stacle
	SUB - SUP	CAP - CAB
◆ jecte	.....	◆ taire
◆ conjunt	.....	◆ bussar
◆ títol	.....	◆ dill
◆ terrani	.....	◆ sa
◆ marí	.....	des ◆ dellar
◆ stitut	.....	◆ tiu
◆ ratllar	.....	es ◆ çar

5 Reescriu al final de la línia les paraules incompletes completant-les amb **-n** o **-nt**.

- Estudie ◆ molt. Es passen el dia estudia ◆ ..... estudien, estudiant.....
- No els destorbis mentre estigui ◆ llegei ◆ a la biblioteca. ....
- Els hem avisat, però ells continue ◆ desfe ◆ les maletes. ....
- No m'estranyaria que acabessi ◆ veni ◆ amb nosaltres. ....
- Tenen un cotxe molt vell, i cada dia l'acabe ◆ empenye ◆. ....
- Avisa'ls que comenci ◆ la feina recollí ◆ les deixalles d'ahir. ....
- Arribara ◆ tots esbufega ◆. Vènen de tan lluny... ..
- Si volen les coses ben fetes, que comenci ◆ veni ◆ a les reunions. ....
- Tots els membres del grup seguirà ◆ calla ◆. Ho han promès. ....

6 Observa les paraules remarcades dels dos exemples que hi ha a continuació i digues si signifiquen temps o quantitat. Després omple els espais buits de les altres frases amb **quan** o **quant**:

- Quant** val aquest llibre? .....
- Quan** passarà per aquí, la Volta? .....
- I ..... et paguen, per fer aquesta feina?
  - La tia, ... va ser molt gran, se'n va anar a una residència.
  - ..... vaig aixecar el cap, vaig quedar impressionat.
  - No sé ..... pa necessitarem, per fer el berenar per a tothom.
  - Me'n vaig anar a dormir ..... tocaven les onze.
  - El seu pare es posava les ulleres ..... llegia el diari.
  - Tinc un tapís per vendre. .... me'n dónes?
  - ..... va arribar a la cova va deixar la llenya a terra.
  - Jules Verne es va escapar de casa ..... tenia nou anys.
  - ..... temps fa que no us heu vist?

7 Observa si les paraules remarcades fan referència a un **nom**, a un **verb** o a un **adjectiu**. Després omple els espais buits de les frases amb **tan** o **tant**:

- És **tan** alt com el seu pare. .... No mengis **tant**! .....
- Oi que no fa **tant** fred? .... Quin local **tan** fred! .....
- No perdís ..... temps que arribarem tard.
  - Eren ..... antipàtiques i orgullosos que no s'hi podia viure.
  - Com és possible que un rei ..... poderós s'hagi de morir?
  - Com que les onades eren ..... grosses, ningú no va veure el naufrag.
  - Als elefants el nas els va créixer ..... , que ja no és nas, sinó trompa.
  - El nostre examen no era ..... difícil.
  - Aquelles pedres pesaven ..... que van trencar l'olla.
  - La princesa, com que havia estat ..... temps adormida...
  - I no et peles de fred, amb ..... poca roba?
  - Va patir ..... que tots els cabells se li van tornar blancs.

8 Omple els espais buits amb les paraules que hi vagin bé.

can / cant

Ha sentit el ..... de la Senyera?
 El ..... del rossinyol és molt bonic.
 Anirem a ..... Serra a dinar.

vint / vinc

Ja té ..... anys.
 Jo sempre ..... a peu.
 Deu i deu fan .....

al / alt

Vols venir ..... cine?
 Fica'l ..... calaix de baix.
 No hi aribo; és massa .....

pon / pont

La riuada s'ha endut el .....
 A quina hora es ..... , el sol?
 La gallina ..... un ou cada dia.

aprenen / aprenent

Va entrar per treballar-hi d'.....
 Ells sí que ..... coses!
 Vindrà l' ..... a buscar-ho.

seien / seient

Sempre ..... a la llotja.
 Aquest ..... està ocupat?
 On ..... , si no hi havia lloc?

fan / fang

Quina pel·lícula ..... , avui?
 És una seva ..... apassionada.
 No sortiu, que hi ha molt .....

sal / salt

Hi falta ..... , a la sopa?
 Va fer un ..... de tres metres.
 Hauràs de fer un .....

sol / solt

Per què has vingut ..... ?
 No ..... venir fins a les dues.
 L'arròs li agrada ..... o pastat?
 Fa molt ..... i tinc calor.

fon / font / fonc / fong

Berenarem a la ..... del Salze.
 M'he abrigat i em ..... de calor.
 La neu ja es .....
 Un ..... ha causat la infecció.

L-01

Les solucions poden variar molt. La resposta més habitual en català del Principat és:

es pronuncien	no es pronuncien
princep	malalt
tomàquet	amb
amagat	molt
biòleg	vagabund
calb	(nadalenc)
fred	doncs
líquid	tomb
fresc	temps
préssec	dimarts
	vinent
	revolt
	camp
	(fang)
	rumb
	llamp
	l'ajudant
	sovint
	(barranc)
	profund

L-02

bonic, bonica	tipic, típica
fred, freda	cec, cega
màgic, màgica	amarg, amarga
amic, amiga	sord, sorda
estúpid, estúpida	rabítil, rabituda
lògic, lògica	gallec, gallega
punxegut, punxeguda	antic, antiga
salat, salada	tímid, tímida
nebot, neboda	grec, grega
expert, experta	suec, sueca
groc, groga	covard, covarda

L-03

actitud	altitud
amplitud	aptitud
exacitud	estatut
gratitud	institut
inquietud	lentitud
joventut	longitud
magnitud	multitud
quietud	substitut
virtut	solitud

L-05

estudiant, estudiant	estiguin, llegint	continuen, desfent
acabessin, venint	acaben, empenyent	comencin, recollint
arribaran, esbufegant	comencin, venint	seguiran, callant

L-04

abdomen	objecte
dissabte	optimista
apte	de sobre
absurd	adoptar
adaptar	obtenir
absolut	obstacle
subjecte	captaire
subconjunt	capbussar
subítol	cabdill
subterrani	capsa
submarí	descabdellar
substitut	captiu
subratllar	escapçar

L-06

Quant : quantitat	Quan: temps
I quant et paguen	quan va ser molt gran
No sé quant pa	quan tocaven les onze.
Quant me'n dones?	Quan va arribar
Quant temps fa	Quan vaig aixecar el cap
	quan llegia el diari.
	quan tenia nou anys.

L-07

adjectiu	verb
nom	adjectiu
No perdís tant temps	Eren tan antipàtiques
tan poderós	tan grosses
els va créixer tant	tan difícil.
pesaven tant	havia estat tant temps adormida...
amb tan poca roba?	Va patir tant

L-08

cant de la Senyera	vint anys
cant del rossinyol	vinc a peu
can Serra	fan vint
al cine	el pont
al calaix	es pon
massa alt	pon un ou
d'aprenent	on seien
aprenen coses	seien a la llotja
l'aprenent	aquest seient
Quina pel·licula fan	un salt
una seva fan	falta sal
molt fang	un salt
has vingut sol	la font
no sol venir	em fong
solt o pastat	ja es fon
molt sol	un fong